

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2019-2021**

ROZDZIAŁ I

Wprowadzenie

Gminny program wspierania rodziny opracowano na podstawie art.176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Ochrona prawna jest jedną z podstawowych zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art.71 ust.1 Konstytucji państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny.

Rodziny w Gminie Cieplowody znajdujące się w trudnej sytuacji społecznej, rodziny przeżywające kryzys, zwłaszcza rodziny wielodzietne, niepełne, dotknięte bezrobociem, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony jednostek samorządu oraz organów administracji rządowej we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Kwestią szczególnej troski na terenie Gminy Cieplowody jest problematyka ochrony rodziny, a w szczególności szeroko rozumiana opieka nad dzieckiem.

Realizacja zadań mająca na celu wsparcie rodziny wymaga ścisłej współpracy wielu podmiotów.

Pomoc na rzecz rodziny realizowana jest przez jednostki samorządu terytorialnego szczebla gminnego i powiatowego przy wsparciu organizacji pozarządowych.

ROZDZIAŁ II

Cele programu

1.Celem głównym programu jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji, a związanych z opieką, wychowaniem i skuteczną ochroną dzieci, jak również profilaktyka środowiska lokalnego w zakresie promowania społecznie pożądanego modelu rodziny.

2.Cel główny o którym mowa w pkt 1 będzie realizowany poprzez tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz

praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:

a) diagnozowanie środowisk rodzinnych, w tym;

- rozpoznawanie i analiza problemów występujących w rodzinie z problemami opiekuńczo- wychowawczymi (praca pracownika socjalnego ośrodka pomocy i asystenta rodziny),
- bieżące kontakty pracowników asystenta rodziny i socjalnych z pedagogiem szkolnym,
- analiza zachowań demoralizujących dzieci i młodzież podczas pobytu w środowisku domowym i placówkach oświatowych,
- udzielenie pomocy finansowej rodzinie,
- współpraca asystenta rodziny na rzecz pozyskania pracy członka/ ów rodziny z PUP,
- współpraca asystenta rodziny z ZUS, KRUS, PKO d.s N,
- prowadzenie działań aktywizujących rodziców do zmiany trybu życia,

b) wzmacnianiu systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowawczego, w tym:

- pomoc rodzinom w eliminowaniu czynnika ryzyka nieprzystosowania społecznego poprzez przydzielenie rodzinie asystenta rodziny oraz dostępu do poradni specjalistycznych,
- objęcie pomocą rodzinę rodziną wspierającą,
- objęcie opieką i pomocą dziecka w placówce wsparcia dziennego,

c) zapobieganie dysfunkcji rodzin, w tym:

- wdrażanie programów edukacyjnych skierowanych zarówno do dzieci, jak i rodziców, służących rozwojowi rodziny,
- pomoc prawna, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego,
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- wprowadzenie usług dla rodzin z dziećmi: opiekuńczych i specjalistycznych
- inspirowanie społecznej aktywności do działań samopomocowych,
- współpraca z kuratorami sądowymi, policją oraz szkołami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych i kompensacyjnych na rzecz rodzin dotkniętych problemem opiekuńczo- wychowawczym,

d) objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą, w tym:

- organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami opiekuńczo- wychowawczymi, który w swoim programie będzie zawierał działania socjoterapeutyczne,
- interwencja kryzysowa w rodzinie,

e) profilaktykę, w tym:

- wspieranie i propagowanie idei wolontariatu,
- udział w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, mających na celu ochronę poziomu życia rodzin oraz specjalistycznego dla rodzin wsparcia.

ROZDZIAŁ III

Formy i realizacja programu.

Formy realizacji zadań z zakresu wsparcia rodziny będą realizowane w środowiskach rodzin, ośrodku pomocy społecznej, placówkach oświatowo-wychowawczych, placówkach kościelnych, świetlicach środowiskowych, ośrodkach wsparcia oraz podczas imprez masowych.

Praca z rodziną

Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu swoich funkcji, związanych z opieką , wychowaniem będzie chroniła rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego poprzez następujące działania:

- 1.udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- 2.rozwoj systemu wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną i starszą,
- 3.udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- 4.motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- 5.prowadzenie indywidualnych konsultacji dla dzieci i rodziców,
- 6.wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- 7.motywowanie członków rodzin do podnoszenia swoich kwalifikacji,
8. wsparcie rodzin z problemem uzależnienia,
- 9.podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- 10.prowadzenie akcji pomocowych (korzystanie z bezpłatnej odzieży używanej, sprzętu ortopedycznego, zabawek. podręczników i książek),
- 11.prowadzenie akcji promocyjnych i propagandowych,
- 12.opracowywanie przez asystenta rodziny we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej planu pracy z rodziną, który będzie skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej,
- 13.monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną,
- 14.sporządzanie na wnioski sądu, opinii o rodzinie i ich członkach,
- 15.współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędne (asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog, dzielnicowy, psycholog).
16. objęcie opieką i wychowaniem dziecka w placówce wsparcia dziennego.

Pieczą zastępczą

Pieczą zastępczą sprawowana jest w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodziców.

Pieczę zastępczą organizuje powiat.

Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej następuje na podstawie orzeczenia sądu, z zastrzeżeniem ust.2 oraz art. 58 ust.1 i art. 103 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (podstawa prawna art.35 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej).

W przypadku pilnej konieczności, na wniosek lub za zgodą rodziców dziecka,

możliwe jest umieszczenie dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej, na podstawie umowy zawartej między rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka a starostą właściwym ze względu na miejsce zamieszkania tej rodziny lub miejsce prowadzenia rodzinnego domu dziecka. O zawartej umowie starosta zawiadamia sąd (podstawa prawna art. 35. ust 2, ust.3, ust.4 ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej).

Opracowanie programu wspierania rodziny zgodnego z założeniami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i jego realizacja ochroni dzieci pozbawione opieki w rodzinie naturalnej przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Praca z dziećmi

- 1.Pomoc dla dzieci z rodzin objętych programami rządowymi w zakresie przygotowania wyprawki szkolnej.
- 2.Dostęp do specjalistów dziecięcych dla wszystkich dzieci z terenu Gminy Ciepłowody (niezależnie od dochodu rodziny- psycholog, pedagog, terapeuta).
- 3.Tworzenie funduszy stypendialnych oraz przyznawanie stypendiów dla dzieci uzdolnionych z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej.
- 4.Dofinansowywanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci .
- 5.Dofinansowywanie obozu terapeutycznego dzieci z grup ryzyka.
- 6.Wspieranie wyjazdów integracyjnych dzieci i młodzieży.
- 7.Wspieranie i promowanie lokalnych liderów.
- 8.Praca w świetlicach szkolnych (pomoc przy odrabianiu lekcji, kółko zainteresowań pogadanki, wycieczki krajoznawcze, filmy, Internet).
9. Praca z dziećmi w Gminnym Ośrodku Kultury i Promocji w Ciepłowodach (w różnych pracowniach).
- 10.Organizowanie spotkań, zabaw integracyjnych dla dzieci i rodziców na świetlicach wiejskich w gminie Ciepłowody.

Wychowanie

Wsparcie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania .

- 1.Włączanie do programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno- edukacyjnych z zakresu patologii dewiacji ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień.
- 2.Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem.
- 3.Inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulacje medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.
- 4.Inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego.
- 5.Kontynuowanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.

Edukacja

Szkoła jako placówka integrująca, przekazująca wiedzę z różnych dziedzin, służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności realizuje zadania z zakresu wsparcia rodziny poprzez:

- 1.wspieranie uczniów mających problemy z nauką(konsultacje, zajęcia wyrównawcze, praca z nauczycielem, pomoc pedagoga, logopedy, psychologa, poradnictwo specjalistyczne, praca z rodzicem dziecka).
- 2.wspieranie i promocję uczniów uzdolnionych.
- 3.wpracowywanie procedury wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju dzieci i młodzieży.

Niepełnosprawni

Osoby samotne, rodziny z dziećmi dotknięte problemem niepełnosprawności w Gminie Ciepłowody mają kłopoty w wypełnianiu swoich ról w życiu codziennym.

W ostatnich latach wzrasta liczba osób legitymujących się orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności, w tym dzieci i młodzieży.

Przeprowadzono analizę problemów środowisk rodzinnych z problemami opiekuńczo-wychowawczymi gdzie występuje niepełnosprawność.

Ukierunkowano działania wspierające, pomocowe dla dzieci i osób dorosłych(rodziców) w następujący sposób:

- 1.ustalenie bazy danych osób, dzieci niepełnosprawnych,
- 2.udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej,
- 3.zapewnieniu usług opiekuńczych osobom dorosłym, dzieciom niepełnosprawnym,
- 4.świadczenie usług specjalistycznych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi,
- 5.informowanie o programach wspierających osoby niepełnosprawne i dzieci z PFRON.
- 6.wspieranie programów integracyjnych wśród środowisk osób zdrowych i niepełnosprawnych.
- 7.wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi poprzez realizację bezpłatnego dowozu dzieci do placówek specjalistycznych (Mikoszków),
8. promowanie zdrowego trybu życia (konsultacje lekarskie, szczepienia, higiena, korzystanie z bezpłatnego sprzętu rehabilitacyjnego),
9. informowanie o specjalistycznych placówkach leczniczo – rehabilitacyjnych na terenie kraju, pomoc w skompletowaniu pełnej dokumentacji np. Ośrodek w Dąbkach dla osób – rodziców niepełnosprawnych ze stwardnieniem rozsianym.

Sport, rekreacja i wypoczynek

Organizowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin niewydolnych wychowawczo, który w swoim programie będzie zawierał działania socjoterapeutyczne:

- 1.Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży oraz rodziców.
- 2.Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi

zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie.

3. Użytkowanie przez dzieci, młodzież boiska „Orlik”.

4. Wspieranie różnych form turystyki krajowej i zagranicznej.

5. Wspieranie plenerowych imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców.

6. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych.

7. Zagospodarowanie wolnego czasu dzieciom i młodzieży w okresie wakacyjnym i zimowym świetlice szkolne, świetlice wiejskie, GOKiP.

8. Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo- rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.

Zdrowie

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to szereg działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, a przede wszystkim promowanie zdrowego trybu życia.

Działania, które przyczynią się do likwidowania deficytów zdrowia u dzieci i rodziców to:

1. realizacja ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego (szczepienia ochronne, higiena, profilaktyka, zdrowe odżywianie),

2. realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych w szkole (wady postawy, zgryzu, wymowy, wzroku i nieprawidłowego żywienia),

3. realizacja programów przeciwdziałających przemocy,

4. realizacja programów przeciwdziałających uzależnieniom,

5. realizacja programów propagujących zasady zachowania bezpieczeństwa w ruchu ulicznym, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach oraz w kontaktach z innymi ludźmi.

6. wypełnienie zadań władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych,

7. przekazywanie powiatowi informacji o realizowanych programach zdrowotnych,

8. inicjowanie i udział w wytyczaniu kierunków przedsięwzięć lokalnych zmierzających do zaznajamiania mieszkańców z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia oraz ich skutkami,

9. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb zdrowotnych i stanu zdrowia mieszkańców gminy,

10. wydawanie decyzji, o których mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych art.54 w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe, o których mowa w art.8 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w przypadku kiedy nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy.

Bezpieczeństwo (Dewiacje i Patologie)

Wspieranie rodzin przez zwiększenie poczucia bezpieczeństwa dzieci , młodzieży i osób dorosłych poprzez następujące działania:

1. Diagnoza skali zjawiska przemocy.

2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
3. Rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym.
4. Promocja programów profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zagrożeń środowiskowych realizowanych z Policją.
5. Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych, terapeutycznych związanych z uzależnieniem (alkohol, narkotyki, dopalacze) adresowanych do dzieci i młodzieży.
6. Ochrona dzieci przed strachem, niepewnością, zagubieniem, odtrąceniem, agresją w rodzinie i środowisku rówieśniczym poprzez bezpośredni kontakt nauczycieli, pedagoga, pracowników pomocy społecznej, dzielnicowych, kuratorów sądowych przez realizowanie przedstawionych programów pomocowych.
7. Akcje informacyjne dla rodziców na temat zagrożeń uzależnieniami (alkohol, narkotyki, nikotyna, Internet) u dzieci i młodzieży.
8. Informowanie rodzin, dzieci i młodzieży o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzającymi zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób.
9. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającego trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej zamieszkałego na terenie gminy.
10. Kontrola zakazu sprzedaży papierosów, alkoholu dzieciom i młodzieży do lat 18.

Rozdział IV

Priorytety w realizacji programu

1. Podejmowanie pełnych działań podmiotów publicznych i niepublicznych na rzecz rodzin.
2. Wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach, pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny.
3. Wspieranie rodziców w ich funkcjach wychowawczych, opiekuńczych i socjalnych, ochrona praw rodziny i dziecka.
4. Ochrona dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami, wykojeniem oraz przestępczością.
5. Opracowywanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach.
6. Propagowanie poradnictwa psychologicznego i pedagogicznego dla rodzin, dzieci i młodzieży.
7. Informowanie o miejscach odbywających się konsultacji specjalistycznych (u lekarzy specjalistów, psychologów, specjalistów – terapii psychologicznej, terapii uzależnień poradni rodzinnych).
8. Promowanie spokojnego i zdrowego trybu życia.
9. Podnoszenie kwalifikacji asystenta rodziny.
10. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.
11. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.
12. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem.

Rozdział V

Realizatorzy programu

Realizatorami Gminnego Programu Wspierania Rodziny są:

1. Samorząd lokalny.
2. Ośrodek Pomocy Społecznej.
3. Zespół Szkolno Przedszkolny (psycholog i pedagog szkolny)
4. Ośrodek Zdrowia.
5. Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
6. Zespół Interdyscyplinarny.
7. Gminny Ośrodek Kultury i Promocji.

Partnerzy:

1. PCPR
2. Kurator sądowy.
3. Placówki leczenia uzależnień.
4. Placówki specjalistyczne.
5. Kościoły.
6. Kluby sportowe.
7. Psycholog i koordynator pieczy zastępczej.
8. Dzielnicowy.
9. Poradnie Psychologiczno- Pedagogiczne.

Rozdział VI

Zakończenie

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest jednym z kierunków działań lokalnego systemu pomocy społecznej. Skuteczna pomoc dzieciom pozbawionym opieki oraz rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej wymaga skoordynowanego działania różnych instytucji: ośrodka pomocy społecznej, sądu rodzinnego i nieletnich, placówek opiekuńczo- wychowawczych, szkół, przedszkoli, powiatowego centrum pomocy w rodzinie, rodzinnych form opieki zastępczej, policji, poradni pedagogiczno-psychologicznej.

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany w miarę pojawiających się potrzeb. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe działanie na rzecz wsparcia dziecka i rodziny.

Zgodnie z zapisem w ustawie o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej w terminie do 31 marca każdego roku osoba odpowiedzialna za realizację programu składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

ROZDZIAŁ VII

Źródła finansowania

Źródłem finansowania programu będą środki własne gminy.
Przewiduje się również możliwość finansowania części zadań ze środków budżetu państwa oraz środków z Unii Europejskiej.